

עפ"ת 67571/03/18 - נורית אפשטיין נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 67571-03-18 אפשטיין נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט יחיאל ליפשיץ
מערכת
נורית אפשטיין באמצעות באי כוחה - עו"ד גולן תמיר ועו"ד
ישראל מזרחי ממשרדה של עו"ד ניצה כהן
נגד
משיבים
מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)

פסק דין

כללי

1. ערעור על החלטת בית המשפט קמא (סגנית הנשיא, כב' השופטת טל תדמור-זמיר) מיום 27.3.18 שלא לבטל פסק דין שניתן בהיעדר המערערת ביום 28.2.18.
2. כנגד המערערת, תושבת חיפה, הוגש ביום 29.11.17 כתב אישום שייחס לה עבירות של **נהיגה בקלות ראש**, לפי ס' 62(2) **לפקודת התעבורה** [נוסח חדש], תשכ"א - 1961; **התנהגות הגורמת נזק**, לפי תקנה 21(ב)(2) **לתקנות התעבורה**, תשכ"א - 1961 (להלן: **התקנות**) וכן **סיכון הולך רגל במעבר חציה**, לפי תקנה 67(א) **לתקנות**. על פי הנטען, פגעה המערערת בהולכת רגל ברחוב חניתה בחיפה ביום 29.10.17, עת שהאחרונה חצתה מעבר חציה. נטען, כי הפגיעה בהולכת הרגל היתה משום התרשלות המערערת.
3. ישיבת ההקראה נקבעה ליום 28.2.18, אך המערערת לא התייצבה לדיון. משום אישור המסירה לדיון עליו ארחיב להלן, הורשעה המערערת חרף היעדרותה ונדונה לקנס בסכום של 1,000 ₪, פסילה בפועל לתקופה של 3 חודשים ופסילה על תנאי.
4. טענה עיקרית בפי המערערת והיא כי מעולם לא זומנה לדיון ולכן היא עותרת לקבל את יומה ולהעלות טענותיה, הן לעניין ההרשעה (המערערת טענה כי מקום הפגיעה לא היה על מעבר החציה) והן לעניין העונש, הגם שבית המשפט קמא השית את פסילת המינימום.

5. בית המשפט קמא דחה, כאמור, את הבקשה לביטול פסק הדין בהפנותו לאישור המסירה הסרוק בנט- המשפט וממנו עולה, על פני הדברים, כי הזימון לדיון הודבק על דלת בית המערער. בית המשפט קמא ציין כי לאותה כתובת קיבלה המערער את פסק הדין בעניינה. לכן, בהיעדר הסבר מצד המערער יש לראותה כמי שזומנה כדין וניתנה לה הזדמנות נאותה לקבל את יומה בבית המשפט.

טענות הצדדים בתמצית

6. במסגרת הערעור חזרה המערער על טענתה העיקרית כי לא קיבלה את הזימון לדיון. נטען בהקשר זה, כי בניגוד למקרים רגילים בהם מצוין כי דבר הדואר "לא נדרש", במקרה דנן מדובר בהדבקה חד פעמית על דלת ביתה ואין סיבה להטיל דופי בטענתה כי לא קיבלה את הזימון. בניגוד להדבקה הזימון לדיון על דלת ביתה, פסק הדין התקבל בתיבת הדואר ואם גם הזימון היה נשלח באותו אופן, היתה מתייצבת לדיון.

7. מנגד, עתרה המשיבה לדחות את הערעור בטענה שאין כל פסול באופן ההמצאה באמצעות הדבקה זימון על דלת הבית. בא כוח המשיבה היה ער לנוסח סעיף 237 **לחוק סדר הדין הפלילי** [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982 (להלן: **חסד"פ**) שידון להלן ושדורש, על פני הדברים, את אישור בית המשפט להמצאה באמצעות הדבקה, וציין כי אין מניעה כי האישור יהיה בדיעבד. בא כוח המשיבה נשאל מדוע לא התקשר מי מטעם התביעה אל המערער ביום הדיון, אל מספר הטלפון שצוין בכתב האישום (מדובר בהליך שהוגש לאחר שהמערער נחקרה במשטרה, מסרה את מספר הטלפון הסלולארי לה והמאשימה אף ציינה אותו בכתב האישום), והשיב כי קיים קושי לעשות כן לגבי נאשמים שאינם מתייצבים לדיונים משום העומס הכבד המוטל על נציגי המאשימה. עוד נשאל בא כוח המשיבה מדוע במקרה דנן זומנה המערער באמצעות הדבקה על הדלת ולא, כמבקרים אחרים, באמצעות זימון בתיבת הדואר, אך לא נתן תשובה בנדון.

דיון ומסקנות

8. כפי שיובהר להלן, דין הערעור להתקבל.

9. ככלל, ידון אדם בפלילים בפניו (סעיף 126 לחסד"פ). יחד עם זאת, סעיף 240 לחסד"פ קובע חריג לכלל ומתיר לשפוט נאשם בעבירות המוגדרות "קלות" (ר' כותרת סעיף 240) בהיעדרו, בהתקיים מספר תנאים:

הראשון, שהנאשם הואשם בעבירה לפי פקודת התעבורה או לפי פקודת ביטוח רכב מנועי, ובלבד שתאונת דרכים לא גרמה חבלה של ממש. בענייננו, על פי הנתען הנאשמת פגעה בהולכת הרגל, אך לא נטען כי נגרמה חבלה של ממש ולכן תנאי זה מתקיים;

השני, שהנאשם זומן כדין;

השלישי, בית המשפט סבור שלא יהיה בשפיטתו של הנאשם משום עוות דין וכן לא יוטל עליו מאסר.

ולהרחבה אודות סעיף זה, ראה האמור ברע"פ 8427/17 **מדינת ישראל נ' סאלם** (25.3.18), להלן: **עניין סאלם** וכן רע"פ 3202/16 **בן נחום נ' מדינת ישראל** (18.5.16).

10. מסקנת הביניים הינה אם כן, כי ניתן היה לשפוט את המערערת בהיעדרה והשאלה בענייננו הינה האם התמלא התנאי השני לעיל והוא - זימון המערערת כדין.

11. לגבי זימון נאשם (כדין) בעבירת תעבורה, קיימים שני מסלולים:

12. המסלול הראשון - שאקדים ואציין שאינו חל במקרה דנן - נוגע לעבירות תעבורה קלות שהן עבירות קנס וכן עבירות לפי פקודת התעבורה, או לפי תקנות התעבורה או לפי פקודת ביטוח רכב מנועי ושלא גרמו לתאונת דרכים שבה נפגע אדם או ניזק רכוש (וראה בנדון תקנה 44א' **לתקנות סדר הדין הפלילי**, תשל"ד-1974 וכן סעיף 239א' לחסד"פ). בענייננו, כאמור, טוענת המאשימה כי המערערת אחראית לתאונת דרכים שפגעה בהולכת הרגל, ולכן מסלול זה אינו רלוונטי.

רק לצורך השלמת התמונה אציין, כי בנוגע לעבירות שבמסלול זה הותקנה על ידי מחוקק המשנה תקנה 44א' לעיל. התקנה קובעת "חזקת מסירה" ולפיה די שהמאשימה תוכיח וההודעה נשלחה בדואר רשום, אף אם אין חתימה של הנאשם או מי מטעמו על אישור המסירה. חזקת המסירה מעבירה את הנטל על כתפי הנמען להוכיח שלא קיבל את ההודעה, מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבלן (ולהרחבה בנדון עניין סאלם, פסקה 34). מעת לעת מועלות טענות כנגד חוקיות "חזקת המסירה", אולם זו נבחנה ואושרה לא פעם בפסיקת בית המשפט העליון - אפנה בנדון, לדוגמה, לרע"פ 106/15 **עו"ד קריב נ' מדינת ישראל** (20.1.15).

13. המסלול השני להמצאת המסמכים הינו זה "הכללי", שחל על כלל ההליכים הפליליים (למעט עבירות קלות כגון אלה שנדונו לעיל) וקבוע בסעיף 237 לחסד"פ.

כותרת הסעיף הינה "המצאת מסמכים" וזה נוסחו:

[209]

(א) **מסמך שיש להמציאו לאדם לפי חוק זה, המצאתו תהיה באחת מאלה:**

(1) **במסירה לידו; ובאין למצאו במקום מגוריו או במקום עסקו - לידי בן משפחתו**

הגר עמו ונראה שמלאו לו שמונה עשרה שנים, ובתאגיד ובחבר בני-אדם -

במסירה במשרדו הרשום או לידי אדם המורשה כדין לייצגו;

(2) במשלוח מכתב רשום לפי מענו של האדם, התאגיד או חבר בני האדם, עם אישור מסירה; בית המשפט רשאי לראות את התאריך שבאישור המסירה כתאריך ההמצאה.

(ב) מסירת המסמך לידי סניגור הנאשם, או מסירתו במשרד הסניגור לידי פקידו, וכן משלוח מכתב רשום עם אישור מסירה לפי מען משרדו, כמוה כהמצאה לנאשם, זולת אם הודיע הסניגור לבית המשפט, תוך חמישה ימים, כי אין ביכלתו להביא את המסמך לידיעת הנאשם.

(ג) נוכח בית המשפט כי המצאה לפי סעיף זה לא בוצעה עקב סירוב לקבל את המסמך או המכתב, או לחתום על אישור המסירה, רשאי בית המשפט לראות את המסמך כאילו הומצא כדין.

(ד) נוכח בית המשפט שאי אפשר להמציא את המסמך כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), רשאי הוא להורות על המצאתו באחת הדרכים האלה:

(1) בהדבקת עותק שלו במקום הנראה לעין בבנין בית המשפט, וכן בבית שבו, כידוע, גר או עסק הנמען לאחרונה;

(2) בפרסום מודעה ברשומות או בעתון יומי;

(3) בכל דרך אחרת שתיראה לו.

(ההדגשות אינן במקור - י.ל.)

14. רואים אנו, כי מסירה כדין הינה, ככלל, לידו של הנמען (או בן משפחתו הגר עמו), או במשלוח מכתב רשום לנמען עם אישור מסירה. משמע, כאשר ממציאים מסמך לנמען בדרך ה"רגילה" לא נתן המחוקק כל "פטור", כגון זה שבתקנה 44א' לעיל לתקנות סדר הדין הפלילי, ויש צורך באישור מסירה.

חריג לכלל לעיל קבוע בסעיף קטן (ג) - כאשר נוכח בית המשפט כי הנמען מסרב לקבל את המסמך, או לחתום על אישור המסירה, ניתן לראות כאילו הומצא המסמך כדין.

עוד אפשרות הקבועה בחוק הינה בהדבקת עותק מהמסמך אותו יש להמציא במקום הנראה לעין בבית הנמען - סעיף קטן (ד) קובע כאשר נוכח בית המשפט שאי אפשר להמציא את המסמך במסירה כאמור בסעיפים קטנים - במסירה לידי הנמען או במכתב רשום עם אישור מסירה - "רשאי הוא להורות על המצאתו . . בהדבקת עותק שלו במקום הנראה לעין בבנין בית המשפט, וכן בבית שבו, כידוע, גר או עסק הנמען לאחרונה".

15. עולה, כי "דרך המלך" להמצאת מסמך לנמען הינה במשלוח בדואר רשום עם אישור מסירה. מדובר, למעט

האפשרות של "מסירה ביד", בדרך המהימנה ביותר הקיימת. לבית המשפט מוצג אישור המסירה החתום, וגם אם זה לא נחתם על ידי הנמען, אזי על פי רוב נשלחות שתי הודעות טרם מוחזר דבר הדואר חזרה לשולח (בית המשפט) ואז יכול בית המשפט לשקול האם הדבר מספיק כדי לקבוע כי הנמען סירב לקבל את דבר הדואר.

עוד עולה, כי האפשרות להדביק את המסמך אותו יש להמציא לנמען על דלת ביתו, הינה אפשרות פחות מועדפת ויש לבחור בה רק כאשר **"אי אפשר להמציא את המסמך כאמור בסעיפים קטנים (א) (מסירה לידו - י.ל.) או (ב) (מכתב רשום עם אישור מסירה - י.ל.)"**.

זאת ועוד, החוק קובע כי בית המשפט יורה על המצאה בדרך של הדבקה. בא כוח המשיבה טען כי אין מניעה להורות זאת בדיעבד. איני מוציא מכלל אפשרות כי יהיה ניתן לאשר הדבקה בדיעבד, אך גם אישור בדיעבד צריך להיעשות לאחר שבית המשפט נוכח שאי אפשר היה להמציא את המסמך בדרכים האחרות שצוינו לעיל.

16. על כך שהמצאה באמצעות הדבקה הינה דרך פחות מועדפת ו"בטוחה" מדרכי ההמצאה הרגילות, ניתן ללמוד גם מהוראות חוק אחרות - כך, סעיף 129א לחסד"פ, הן באפשרות מתן צו מאסר על מי שלא שילם קנס, קובע כי צו מאסר שניתן שלא בנוכחות הנידון לא יבוצע בטרם הומצאה לנידון התראה בכתב, וכן קובע כי לא יהיה ניתן להמציא התראה כזו על פי דרכי ההמצאה הקבועות בסעיף 237(ד) לחסד"פ (באמצעות הדבקה). עוד אפנה לדין האזרחי - תקנה 489 לתקנות **סדר הדין האזרחי**, תשמ"ד - 1984 מאפשרות הדבקה רק לאחר **"שלא מצא שום אדם שאפשר לפי תקנות אלה להמציא לו כדין את הכתב, אף על פי שפעל בשקידה ראויה וסבירה, או שהאדם כאמור סירב לקבל את הכתב . ."**. בספרו של אורן גורן על סדר הדין האזרחי (**סוגיות בסדר דין אזרחי**, מהדורה עשירית, עמ' 717) מציין המחבר (בהפנותו לב"ש 278/84 **צאדק נ' טחנת קמח עין חי בע"מ**, פ"ד נה(3) 453 וע"א 427/61 **דליהו נ' דייקן מפעלי מתכת בע"מ**, פ"ד טז(624) כי **"גם אם בוצעה המצאה על פי הכללים הקבועים בתקנה זו, אין בית המשפט חייב להכיר בה כהמצאה כדין, שכן מסמך שהומצא בדרך של הדבקה לעולם אין לדעת אם לא הוסר משם על ידי מאן-דהוא ובשל כך לא הגיע לידי הנמען או לידי בני ביתו"**.

17. זאת ועוד, יש ממש בטענת המערערת כי כאשר נשלח דואר רשום והנמען אינו בבית, "מחכה" הודעת דבר הדואר הרשום בתיבת דואר ואינה חשופה, לרוב, לעיני כל. כמו כן, בטרם חוזר הדואר הרשום לשולח כשהוא "לא נדרש" נשלחות על פי רוב שתי הודעות לנמען, בניגוד לפעם היחידה שבה על פי הטענה הודבק הזימון על דלת בית המערערת.

18. אוסיף, כי עיון באישור המסירה הסרוק ב"נט המשפט" מעלה כי הדוור ביקר בבית המערערת, על פני הדברים, 3 פעמים (3.12.17, 7.12.17 ו 11.12.17) ובכל הפעמים מדובר היה בשעות הבוקר, כאילו מצופה שהנמען לא יעבוד ויחכה למסמך שאמור להגיע.. עוד עולה מאישור המסירה, כי בפעמיים הראשונות כאשר המערערת, על פני הדברים, לא היתה בביתה, לא הודבקה הודעה על דלת ביתה והדבר נעשה רק בפעם השלישית. גם בהנחה ולא היה פגם בדרך של המצאה באמצעות הדבקה, לא ברור מדוע לא הודבקו

מדבקות בפעמיים הראשונות, שהרי עלות המדבקה היא שולית שבשולית ועיקר התשומות הינן בהגעתו של הדוור לבית המערער.

19. לאור האמור לעיל, אני קובע כי לא בוצעה המצאה כדן ומשכך אני מורה על קבלת הערעור. פסק דינו של בית המשפט קמא (ת"ד תעבורה חיפה) 12785-11-17 - יבוטל, וההליך ידון משלב ההקראה. לנוכח מסקנתי, לא מצאתי לנכון לדון בטענתה המשנית של המערער בנוגע לעיוות הדין שנגרם לה.

20. המזכירות תודיע (כדן) לצדדים. המאשימה תדאג לאסוף את תיק החקירה מלשכתי.

ניתן היום, י' אייר תשע"ח, 25 אפריל 2018, בהעדר הצדדים.